

Nők és bor

SZOMBAT DÉLUTÁN

E HETI TANULMÁNYUNK: Jób 29:15; Példabeszédek 8; 31;
1Korinthus 1:21; Jelenések 14:13

„Ne add asszonyoknak a te erődöt, és a te útaidat a királyok eltörlőinek. Távoll legyen a királyoktól, oh Lemuel, távoll legyen a királyoktól a bornak itala; és az uralkodóktól a részegítő ital keresése” (Péld 31:3-4).

A *Példabeszédek* könyve atyai tanítással kezdődik (Péld 1:1, 8; 4:1) és anyai tanítással zárul (Péld 31:1). A *Lemuel* név Salamonra utalhat, ebben az esetben Lemuel édesanyja valójában Salamon édesanyja, aki a fiát a királyra leselkedő két legkomolyabb veszedelemtől, a bortól és a nőktől óvja.

Szándékos a bor és a nők együttes említése. Ha a király jó uralkodó akar lenni, óvatosnak kell lennie az őt körülvevő hatások tekintetében, e két tényező pedig roppant nagy erővel bírhat. Míg az igaz asszony áldás, az alkohol csak bajt hoz.

Az apa tanácsa a lelki bölcsesség elnyerésére összpontosított. Most pedig az anya záró szavai a bölcsességnek a gyakorlati életben való alkalmazására irányulnak. Az anya által javasolt gyakorlati tanácsok követése nélkül nem lesz jelentősége a lelki elveknek, amelyeket az apa tanított.

IGYUNK AZ „EGÉSZSÉGEDRE”?

Sok kultúrában az élet számos területéhez kötődik alkoholfogyasztás. Poharat emelve hosszú életet, egészséget szoktak egymásnak kívánni az emberek, noha a helyzet iróniája, hogy minden egyes pohárral az életet és az egészséget rombolják. Formatervezett palackok, lírai vagy humoros bordalok, hatásos reklámok, sőt bizonyos „tudományos” eredmények mind azzal vigasztalják az italozókat, hogy az alkohol jót tesz. A *Példabeszédek könyve* már korábban is figyelmeztetett erre a végzetes megtévesztésre (Péld 23:30-35). Most ismét rátér erre a témára, bemutatva az ivás további káros hatásait.

Olvassuk el Péld 31:4-5, 8-9 verseit! Milyen üzenetet közvetítenek, és hogyan vonatkoznak ezek nemcsak a királyra, hanem az Úr minden egyes követőjére?

Jób hasonló nyelvezettel mondja magáról, hogy „*A vaknak én szeme valék, és a sántának lába*” (Jób 29:15). Amint a királynak és a tehetősöknek támogatni kell a szegényeket, a szükségét látókat, úgy azokat is, akik „nemák”, vagyis nincs szavuk, mert senki nem hallgatja meg őket.

A bor ártalmas hatása abban is megmutatkozik, hogy milyen könnyen elferdíti az ember helyes ítélőképességét. Az átlagember számára is éppen elég káros az alkohol, de a király vagy hatalommal bíró ember esetében rettenetes helyzeteket idézhet elő. Az italozó király nemcsak „megfeledkezik a törvényről”, tehát nem tudja, mi a helyes, hanem ennek következtében még az ítéletet is elferdíti: a bűnöst ártatlannak jelenti ki, az ártatlant pedig vétkesnek.

Itt a helyes és helytelen, a jó és rossz közötti különbségtétel megítélésének képessége forog kockán. A borivásra vonatkozó tiltás alapvetően bölcs, ennél fogva minden emberre vonatkoznia kell. Érdemes megjegyezni, hogy pontosan ez a szempont áll a papok italozását tiltó érv mögött is: „*Hogy különbséget tehesetek a szent és közönséges között, a tiszta és tisztátalan között*” (3Móz 10:9-10).

Ugyan ki ne látta volna már az alkohol megannyi rettenetes, pusztító hatását oly sok ember életében?! Hogyan segíthetünk másoknak, különösen a fiataloknak, hogy mindenképpen távol tartsák magukat attól, ami csak bajt hozhat úgy rájuk, mint a környezetükre?

INNI A „HALÁLRA”

Hogyan értsük Péld 31:6-7 verseit?

Csak felületesen olvasva e verseket az lehetne a benyomásunk, hogy Lemuel édesanyja megengedi a bor és egyéb szeszesitalok fogyasztását azoknak, akik közel állnak a halálhoz (6. vers) vagy depressziósok (7. vers). Ez az értelmezés azonban nemcsak a szöveg közvetlen környezetének mondana ellent – Lemuel anyja ugyanis éppen a borfogyasztástól óvta a királyt –, hanem a *Példabeszédek könyve* egészének is, ami módszeresen és nyomatékosan tiltja a borivást.

Továbbá aligha volna értelmes dolog olyasmit ajánlani a halál szélén állóknak, ami csak rontana az állapotukon. A depressziósokat alkohollal itatni pedig olyan, mintha sőt kínálnánk annak, aki már amúgy is a kiszáradással küzd. Isten igen is törődik az egészségünkkel, a testünkkel, ezért semmi értelme nem lenne úgy tekinteni ezekre a versekre, különösen figyelembe véve a szövegösszefüggést, mintha az alkoholfogyasztásra bátorítanának.

Ami pedig még ennél is lényegesebb: ha a *Példabeszédek könyvében* elemezzük az „elvsz” ige használatát, azt látjuk, hogy mindig a gonoszokkal összefüggésben használatos (Péld 10:28; 11:7, 10; 19:9; 21:28; 28:28). Amikor Lemuel anyja az „elvszendőkre” utal, a gondolatársítással a gonoszokra mutat. A „keseredett szívűek” (Péld 31:6) kifejezés azokra a levert, elkeseredett emberekre vonatkozik, akik a gonoszokhoz hasonlóan már teljesen érzéketlenné váltak, és „elfeledkeznek” a szegénységről (Péld 31:7).

„Sátán összehívta a bukott angyalokat, hogy együtt eszeljék ki az emberiség családjára nézve legveszélyesebb gonoszság módjait. Az egyik javaslat hangzott a másik után, míg végül maga Sátán talált ki egy tervet. Veszi a szőlő gyümölcsét, de a gabonaféléket is, amelyeket Isten eledelül rendelt, és mérget készít belőlük, ami megrontja az ember fizikai, mentális és erkölcsi erőit. Ilyenképpen legyűrve az ember érzékeit, Sátánnak teljes uralma lehet felette. A szeszes italok befolyása alatt mindenféle bűn elkövetésére ráveheti az embereket. Az elferdült étvágy útján a világ megrontható. Sátán mind mélyebbre és mélyebbre akarja lehúzni az embereket azzal, hogy ráveszi őket az alkoholfogyasztásra” (Ellen G. White: *Temperance*. [Mértékletesség.] 12. o.).

DERÉK ASSZONY

„Derék asszonyt kicsoda találhat? Értéke sokkal drágább az igazgyöngynél” (Péld 31:10, RÚF).

Ki a „derék asszony”, akire Péld 31:10 verse utal? Számos tényező mutat arra, hogy az író nem csupán az istenfélő asszonyra vagy ideális feleségre gondolt. A könyv több szakaszának (Péld 1:20-33; 3:13-20; 4:5-9; 8. fejezet) gondolatmenetét követve okkal feltételezhetjük, hogy a „derék asszony” a bölcsességet jelképezi. A bölcsességnek az asszony általi megszemélyesítése nemcsak azért igazolt, mert a „bölcsesség” a héberben (*hokmah*) nőnemű főnév, hanem azért is, mert lehetőséget biztosít a héber írónak arra, hogy a hétköznapi életre vonatkozó, konkrét tanulságokat vonjon le. A bölcsességet nem valamiféle magasztos, elérhetetlen ideálként jeleníti meg, hanem roppant gyakorlatias, megközelíthető asszonyként, aki életünk társává válhat.

A bölcsességre vonatkozó utolsó tanítást egy gyönyörű, akrosztichonos vers formájában kapjuk: a versek a héber ábécé egymás utáni betűivel kezdődnek, hasonlóan ahhoz, amit *Jeremiás siralmaiban* és számos zsoltárban is találunk.

Hasonlítsuk össze Példabeszédek könyve 8. fejezetének a bölcsességre vonatkozó gondolatait azzal, amit Péld 31:10-31 versei mondanak a derék asszonyról! A „derék asszony” mely tulajdonságai emlékeztetnek a Példabeszédek könyve leírására a bölcsességről?

1. Nagy az értéke, érdemes megtalálni (Péld 31:10; 8:35).
2. Drágább az igazgyöngynél (Péld 31:10; 8:10, 11, 18-19).
3. Étetl ad (Péld 31:14; 8:19).
4. Erős (Péld 31:17, 25; 8:14).
5. Bölcs (Péld 31:26; 8:1).
6. Dicséretet kap (Péld 31:28; 8:34).

Még ha úgynevezetten az információ korában élünk is, amikor az előző nemzedékeknél jóval több ismeretet halmoztunk fel, kevés dolog utal arra, hogy a mi generációnk bölcsőbb lenne az előttünk járóknál. Jól mondta ifjabb Martin Luther King: „Irányítottunk rakétákat és félvezetett embereket.”

Olvassuk el 1Kor 1:21 versét! Mi az üzenete számunkra, és hogyan segít ez a gondolat hit által élni?

SZORGALMASAN DOLGOZIK

Példabeszédek 31. fejezetének derék asszonya nem lustálkodik: keményen dolgozik, tevékeny. A vers kiemeli ezt a tulajdonságot (Péld 31:27), mint ami a bolondokkal szemben a bölcseket jellemzi (Péld 6:6; 24:33-34). Tevékenységének köre minden részletre kiterjed és meghatározható. A lelkeség korántsem jelent tétlenséget, arra hivatkozva, hogy csupán különösen fontos, vallási kérdésekkel foglalkozunk, ezért nincs időnk „hétköznapi” dolgokat ellátni (lásd Lk 16:10). A bölcs asszonynak „jókedvűen dolgozik keze” (Péld 31:13, ÚRK). Érdekes, hogy ezt az igencsak lelki beállítottságú asszonyt nem akkor festi le, amikor éppen imádkozik vagy elmélkedik. Azt láthatjuk róla, hogy ügyes, rátermett, szorgos, hasonlóan az evangéliumokban szereplő Mártához (Lk 10:38-40).

Olvassuk el Péld 31:12, 15 és 18 verseit! Miért dolgozik az asszony mindig?

Az asszony „életének minden napjaiban” szorgoskodik, még éjszaka is (15. és 18. vers). Tevékeny és figyelmes jelenléte szüntelen érezhető. Az állandó készenlét a felelősség miatt szükséges.

Feladatainak köre mennyi időre terjed ki (Péld 31:20, 25)?

Itt egy lényeges pontot érintünk a munkánkat és erőfeszítéseinket illetően: tetteinknek az idő lesz a próbája. Csak a jövőben igazolódik a minősége mindannak, amit tettünk. Úgy lehet bölcsen dolgozni, ha folyton gondolunk a jövőre, és nem csak az azonnali jutalom lebeg a szemünk előtt.

Nem pontosan erre vonatkozik, amit *A jelenések könyvében* található szöveg megfogalmaz, mégis fontos elvet közöl: „Boldogok a halottak, akik az Úrban halnak meg mostantól fogva. Bizony, azt mondja a Lélek, mert megnyugosznak az ő fáradtságuktól, és az ő cselekedeteik követik őket” (Jel 14:13).

Ha van az életedben olyan nő (feleség, édesanya, más családtag, tanár, főnök vagy barát), aki különösen sokat jelent számodra, mivel mutathatod ki, hogy mennyire értékeled őt és amit érted tett?

március 26.

GONDOSKODIK

Olvassuk el Péld 31:26-31 verseit! Még milyen meghatározó tulajdonságokat láthatunk ebben az asszonyban? Miért fontos, hogy mindannyiunkban meglegyenek ezek?

Amint az egész negyedév során megfigyelhettük, nagy hangsúly kerül a szavakra, arra, amit kimondunk. Ezt az asszonyt a bölcsességéről és a kedvességéről ismerik. E két tulajdonság kapcsolatos egymással. Hiszen nem mondhatjuk azt is, hogy a kedvesség a bölcsesség egy formája? Különösen igaz ez, ha úgy értjük, hogy a bölcsesség nemcsak arra terjed ki, amit tudunk, hanem arra is, amit mondunk és teszünk.

Figyeljük meg a „kedves tanítás” (Péld 31:26) kifejezést is! Vagyis a kedvesség nem csupán időnként jellemzi, ha egyszer-egyszer kiszalad a száján, hanem ez az életelve. Milyen nagy erővel hatna, ha „szeretetre tanítana” (lásd RÚF) mindaz, ami elhagyja az ajkunkat!

Milyen fontos dologra mutat rá Péld 31:30 verse, amiről sokszor megfeledkezünk?

Túl gyakran csak a külső megjelenés alapján ítélik meg a nőket, ami viszont rendkívül sekélyes és felszínes dolog. A Biblia rámutat, hogy végeredményben mennyire „hiábavaló”, mennyire üres ez a megközelítés. A bölcs asszony igazi szépsége a jellemében rejlik, és abban, ahogyan a jelleme megnyilatkozik az életében meg a tetteiben. A szépség mulandó, de a jellem örökre megmarad. „Az emberek előtt szerzett nagy hírnév olyan, mint a homokba írt betű, de a szeplőtlen jellem az örökkévalóságon át megmarad” (Ellen G. White: *God's Amazing Grace. [Isten csodálatos kegyelme.]* 81. o.).

Életed mely területein kell jellemednek erősödnie? Helyes, ha ezért imádkozunk, de milyen konkrét, határozott lépéseket is meg kell tenni a fejlődésért?

TOVÁBBI TANULMÁNYOZÁSRA:

„Miközben étvágyuknak, kívánságuknak kedvezve borozgattak és az ital hatása alá kerültek, értelmük elhomályosult, ezért nem tudtak különbséget tenni a szent és a közönséges dolgok között. Isten kifejezett utasításával ellentétben [Nádáb és Abihu] szégyent hozott az Úrra, amikor szent tűz helyett közönséges tüzet vitt az oltárhoz. Ezért sújtott le rájuk Isten haragja: szent jelenlétéből tűz csapott ki, ami megemésztette őket” (Ellen G. White: *Testimonies for the Church*. [Bizonyásgtételek.] 3. köt. 295. o.).

„A gyermekek és az ifjak tanulják meg a Bibliából, hogyan becsülte Isten a mindennapi dolgozó ember munkáját!... Olvassanak... a *Példabeszédek* könyvében leírt bölcs asszonyról, aki *'keres gyapjat vagy lent, és megkésztíti azokat kezeivel kedvvel... eledelt ad az ő házának, és rendel ételt az ő szolgálóleányinak... szőlőt plántál... megerősíti karjait. Markát megnyitja a szegénynek... Vigyáz a házanépe dolgára, és a restségnek étkét nem eszi'* (Péld 31:13, 15-17, 20, 27)” (Ellen G. White: *Előtted az élet. Nevelés*. Budapest, 1992, Advent Kiadó. 217. o.).

BESZÉLGESSÜNK RÓLA!

1. Miért csak az alkoholtól való teljes tartózkodás az egyetlen helyes választás? Hiszen milyen jó származhat az alkoholfogyasztás bármilyen mértékéből? Gondoljunk csak arra a számtalan veszélyre, ártalomra, amit az ital előidéz!
2. Beszéljünk még arról, hogy még ha korunkban sokkal nagyobb is a tudás, a bölcsesség nem feltétlenül! Milyen szempontból lehet veszélyesebb a bölcsesség nélküli tudás, mint az, amikor tudás sincs? Milyen példákat említhetnénk a közelmúltból a bölcsesség híjával lévő tudás ártalmas voltára?
3. Térjünk vissza a bölcs asszony jellemzőihez! Hogyan alkalmazhatók ezek az elvek minden hívőre, mindkét nemre, bármilyen családi állapotú, korú emberre?
4. A *Példabeszédek* könyve gyakorlati bölcsességgel teljes. Ebből azt szűrhetjük le, hogy hitünknek minden emelkedett, lelki vonatkozása mellett van kifejezetten gyakorlati oldala is. Mit tehetünk, nehogy elhanyagoljuk hitünk gyakorlati vonatkozásait, miközben koncentrálnunk a teológiai és lelki dimenziókra?

AMIRŐL A LEGFONTOSABB GONDOLKODNI

„Lássátok milyen nagy szeretetet adott nekünk az Atya, hogy Isten fiainak neveztetünk” (1Jn 3:1)!

„Milyen szeretet, milyen páratlan szeretet, hogy mi, idegenek és bűnösök ismét visszatérhetünk Istenhez, és a családjába fogad! Meghitt, kedves megszólítással 'Atyánknak' nevezhetjük...

Nemzedékről nemzedékre az emberi szív csatornáin továbbcsorduló atyai szeretet összessége, a lelket megnyitó minden gyöngédség csupán kicsiny pataknak tűnik Isten végtelen, kimeríthetetlen szeretetének határtalan óceánjához mérve. Emberi nyelv nem adhatja vissza, toll le nem írhatja. Életünk minden napján elmélkedhetünk róla. Szorgalmasan kutathatjuk a Szentírást, hogy megértsük, minden Istentől kapott erőnkkel és képességünkkel igyekezhetünk felfogni a mennyei Atya szeretetét és könyörületét, de akkor is ott lesz mögötte a végtelenség. Évekig vizsgálhatjuk, mégsem tudjuk igazán felfogni a hosszát és szélességét, mélységét és magasságát Isten szeretetének, aki odaadta a Fiát meghalni a világért. Még az örökkévalóság sem mutathatja meg maradéktalanul. Viszont miközben tanulmányozzuk a Bibliát, elmélkedünk Krisztus életéről és a megváltási tervről, e nagyszerű kérdések mindinkább feltárnak értelmünk előtt.

Krisztus azért jött, hogy bemutassa Istent a világnak, mint a szeretet Istenét, aki kegyelemmel, gyöngédséggel és irgalommal teljes.

Jól tennénk, ha mindennap egy órán át elmélkednénk Krisztus életéről, a jászoltól kezdve a Golgotáig! Pontról pontra haladjunk, és a képzeletünk minden jelenetet élénken ragadjon meg, kiváltképp földi életének utolsó epizódjait! Ha így fontolgatjuk tanításait, szenvedéseit és az emberiség megváltásáért hozott áldozatát, a hitünk megerősödik, a szeretetünk megélnéül, és még mélyebben átítat az a lelkiület, ami Üdvözítőnket megtartotta. Amennyiben végezetül üdvösségre szeretnénk jutni, a kereszt tövénél mindannyiunknak meg kell tanulnunk a bűnbánat és a hit leckéjét. A kereszten függő Krisztusról elmélkedve minden nemes és jó megmozdul az emberben” (Ellen G. White: *Mara-natha*. 78. o.).